

Sygn. akt II CSK 383/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Monika Koba

SSA Agata Zając (sprawozdawca)

Protokolant Agnieszka Łuniewska

w sprawie z powództwa Nowy Szpital w [...] Spółki
z ograniczoną odpowiedzialnością w [...] przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia w Warszawie, [...] Oddziałowi Wojewódzkiemu w [...] o zapłatę,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 14 marca 2017 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 czerwca 2015 r., sygn. akt I ACa .../15,
uzupełnionego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 lutego 2016 r., sygn. akt I ACa .../15,

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia
zawartego w punkcie drugim w części oddalającej apelację
powódki co do odsetek od kwoty 3.719.993,07 zł (trzy miliony
siedemset dziewiętnaście tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt
trzy złote i siedem groszy) oraz co do rozstrzygnięcia o kosztach**

postępowania za obie instancje (punkt I podpunkt 2 i punkt IV wyroku) i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Nowy Szpital w [...] sp. z o.o. wniosła o zasądzenie od pozwanego Narodowego Funduszu Zdrowia kwoty 3 719 993,07 zł z ustawowymi odsetkami

- od kwoty 210 470,07 zł od dnia 24 października 2007 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 26 listopada 2007 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 24 grudnia 2007 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 24 stycznia 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 25 lutego 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 24 marca 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 24 kwietnia 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 26 maja 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 24 czerwca 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 24 lipca 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 25 sierpnia 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 24 września 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 24 października 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 24 listopada 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 24 grudnia 2008 r. do dnia zapłaty
- od kwoty 233 263,82 zł od dnia 26 stycznia 2009 r. do dnia zapłaty.

Wskazana kwota stanowi należność za okres od 1 września 2007 r. do 31 grudnia 2008 r. jaką pozwany powinien przekazać powódce z tytułu środków na wzrost wynagrodzeń na podstawie ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. o przekazaniu środków finansowych świadczeniobiorcom na wzrost wynagrodzeń dla pracowników (Dz. U. z 2006 r., Nr 149, poz. 1076 ze zm., dalej także jako „ustawa z dnia 22 lipca 2006 r.” lub „ustawa podwyżkowa”).

Pozwany w odpowiedzi na pozew zakwestionował zarówno istnienie zobowiązania wobec powoda, jak i - z ostrożności procesowej - podniósł, że bezzasadne jest żądanie odsetek za zwłokę w zapłacie poszczególnych miesięcznych kwot żądanych środków biegnących od terminów wskazanych w pozwie, gdyż są to umowne terminy płatności, zaś umowy zapłaty kwot objętych

pozewem nie przewidywały, ani też powód nie wzywał do zapłaty przed złożeniem wniosku o zawezwanie do próby ugodowej doręzonego pozwanemu w marcu 2011 r.

Wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w [...] zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3 441 464,54 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 13 kwietnia 2007 r. Powiat [...] powołał powodową spółkę jako Powiatową Spółkę Komunalną Sp. z o.o. w [...], która utworzyła Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Powiatowej Spółki Komunalnej Sp. z o.o. „Szpital L.” w [...], w celu przejęcia zadań Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w [...] (dalej SPZOZ), który uchwałą Rady Powiatu [...]ego z dnia 25 lipca 2007 r. został postawiony w stan likwidacji. W uchwale postanowiono, że osobom korzystającym dotychczas ze świadczeń zdrowotnych likwidowanego Zakładu, świadczenia te w pełnym zakresie zostaną zapewnione m.in. przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Powiatową Spółkę Komunalną Sp. z o.o. „Szpital L.” w [...], po zarejestrowaniu w rejestrze zakładów opieki zdrowotnej prowadzonym przez Wojewodę [...]. Decyzją Wojewody [...] z dnia 13 sierpnia 2007 r. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Powiatowa Spółka Komunalna Sp. z o.o. „Szpital L.” w [...] został wpisany do rejestru zakładów opieki zdrowotnej. Powódka została wyłoniona w drodze przetargu jako podmiot kontynuujący działalność likwidowanego szpitala w [...]. Powódka przejęła z dniem 1 września 2007 r. zadania i majątek SPZOZ w [...] oraz zatrudniła jego 287 pracowników. Nie przejęła jednak kontraktów w przedmiocie świadczenia usług medycznych łączących SPZOZ z pozwanym, z uwagi na jego duże zadłużenie i liczne zajęcia komornicze. Umowy te rozwiązano z dniem 31 sierpnia 2007 r., a powódka zawierała z pozwanym umowy o świadczenie opieki zdrowotnej na podstawie nowych konkursów. W dniu 27 sierpnia 2007 r. strony zawarły umowy o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej na okres od 1 września 2007 r. do 31 grudnia 2009 r. Według pozwanego nie miał on możliwości prawnych przekazania powódce środków na wzrost wynagrodzeń. Zakres świadczeń medycznych udzielanych przez powódkę na podstawie łączących ją z pozwanym umów był taki sam jak u poprzednika. Decyzją Wojewody [...] z dnia 29 lutego 2008 r. SPZOZ w

[...] w likwidacji został wykreślony z rejestru zakładów opieki zdrowotnej. Szpital ten na mocy umów z NFZ w 2006 roku i do 30 sierpnia 2007 r. otrzymywał dodatkowe środki przeznaczone na wzrost wynagrodzeń pracowników zatrudnionych według stanu na dzień 30 czerwca 2006 r., stosownie do przepisów ustawy o przekazywaniu środków finansowych świadczeniodawcom na wzrost wynagrodzeń. Gdyby w dalszym ciągu SPZOZ świadczył usługi medyczne w oparciu o kontrakty zawarte z NFZ, za okres od września do grudnia 2007 r. oraz w 2008 r. otrzymałby kwotę 3.441.464,55 zł na podwyżki dla pracowników wynikające z ustawy podwyżkowej. Powódka kwoty tej nie otrzymała.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy uznał, że wejście w życie ustawy z 22 lipca 2006 r. spowodowało powstanie stosunku obligacyjnego między SPZOZ w [...] jako wierzycielem a Narodowym Funduszem Zdrowia jako dłużnikiem. Stosunek ten powstał obok istniejącego już stosunku prawnego między publicznym zakładem opieki zdrowotnej a jego pracownikami. SPZOZ w [...] na podstawie umowy z pozwanym, w roku 2006 i do 30 sierpnia 2007 r. otrzymał dodatkowe środki przeznaczone na wzrost wynagrodzeń pracowników zatrudnionych według stanu na dzień 30 czerwca 2006 r., stosownie do przepisów ustawy o przekazywaniu środków finansowych świadczeniodawcom na wzrost wynagrodzeń. Sąd Okręgowy wskazał na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 25 czerwca 2009 r., III CZP 35/09, rozstrzygającej kwestię, czy zakończenie likwidacji zakładu opieki zdrowotnej po wejściu w życie omawianej ustawy, tj. po dniu 6 września 2006 r. i kontynuowanie dotychczasowej działalności przez inny podmiot na bazie mienia zlikwidowanego zakładu, spowoduje przejście na ten nowy podmiot wierzytelności wynikających m.in. z ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. zgodnie z którym, gdy zakończenie likwidacji publicznego samodzielnego zakładu opieki zdrowotnej nastąpiło po dniu 6 września 2006 r. to na podmiot kontynuujący dotychczasową działalność na bazie mienia i pracowników zlikwidowanego zakładu przechodzą wierzytelności, których źródłem jest ustawa z dnia 22 lipca 2006 r.

Sąd Okręgowy uznał, że powódka co do zasady nabyła wierzytelności, których źródłem jest ustawa z dnia 22 lipca 2006 r., gdyż jest faktycznym następcą zlikwidowanego SPZOZ w [...], kontynuowała dotychczasową działalność zlikwidowanego SPZOZ w zakresie nie mniejszym, niż realizowany w oparciu o dotychczasowych pracowników tego Zakładu oraz na tym samym mieniu, na którym były one wykonywane przez zatrudnionych tam pracowników. Nastąpiło zatem przejęcie zakładu pracy przez nowego pracodawcę, tj. powodową Spółkę w rozumieniu art. 23¹ k.p., a tym samym przeszły na powódkę wierzytelności wynikające ze stosunku obligacyjnego powstałego pomiędzy zlikwidowanym SPZOZ a pozwanym na mocy postanowień ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. Z powyższych względów, Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo w zakresie kwoty 3.441.464,54 zł z ustawowymi odsetkami, według wyliczenia pozwanego, przy założeniu wartości kontraktów łączących go z poprzednikiem powódki.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyły obie strony.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 19 września 2013 r., uwzględniając apelację pozwanego, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił powództwo o zapłatę kwoty 3.441.461,54 zł z ustawowymi odsetkami i obciążył powódkę kosztami procesu; oddalił apelację powódki i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji stanowiące podstawę faktyczną rozstrzygnięcia, jednak uznał, że powołana przez Sąd pierwszej instancji uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2009 r., III CZP 35/09 i poglądy w niej wyrażone nie przystają do realiów niniejszej sprawy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie decydujące jest ustalenie, że powódka nie jest świadczeniodawcą, który uzyskał środki finansowe zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z 22 lipca 2006 r. Przepisy tej ustawy wymagają uprzedniego, tj. w latach 2006 i 2007, uzyskania środków przez świadczeniodawcę od pozwanego. Powódka zaś rozpoczęła udzielanie świadczeń zdrowotnych jedynie na bazie zlikwidowanego SPZOZ w [...]. Nie jest więc następcą prawnym tego zakładu w rozumieniu przepisów prawa cywilnego, jeśli chodzi o przeniesienie

własności przedsiębiorstwa. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w sprawie niniejszej nie znajduje zastosowania art. 23¹ k.p., który ma charakter ochronny jedynie w stosunku do pracowników, a nie pracodawcy.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że powódka nie przejęła kontraktów w przedmiocie świadczenia usług medycznych łączących zlikwidowany szpital z pozwanym z uwagi na duże zadłużenie poprzednika, nie ma więc żadnego powiązania pomiędzy umowami, które łączyły zlikwidowany szpital z NFZ, a umowami, które zawierała powódka. Nie doszło zatem do przejęcia dochodzonych w niniejszym procesie wierzytelności i nie został spełniony warunek konieczny wynikający z art. 10 c ust. 1 pkt 2 ustawy z 22 lipca 2006 r., powódka nie uzyskała bowiem środków finansowych zgodnie z art. 3 ust. 2 tej ustawy.

Na skutek skargi kasacyjnej powódki Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 6 listopada 2014 r., II CSK 145/14, uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy wskazał, że w sprawie niniejszej istota sporu sprowadzała się do zagadnienia, czy powódka nabyła prawo do uzyskania wzrostu świadczeń z NFZ na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r., mimo że nie miała zawartych umów o udzielenie świadczeń opieki zdrowotnej w dniu 30 czerwca 2006 r., a tym samym czy w przypadku likwidacji publicznego zakładu opieki zdrowotnej spełniających wymogi art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r., a postawionego w stan likwidacji po wejściu w życie tej ustawy, znajduje ona zastosowanie do świadczeniodawcy, który kontynuuje działalność zlikwidowanego zakładu z wykorzystaniem jego mienia oraz pracowników, a który nie był stroną umowy z NFZ w dniu 30 czerwca 2006 r.

W oparciu o pogląd wyrażony w uchwale z dnia 25 czerwca 2009 r., III CZP 35/09, Sąd Najwyższy uznał, że w sytuacji, gdy zakończenie likwidacji publicznego samodzielnego zakładu opieki zdrowotnej nastąpiło po dniu 6 września 2006 r., na podmiot kontynuujący dotychczasową działalność na bazie mienia

i pracowników zlikwidowanego zakładu przechodzą wierzytelności, których źródłem jest ustawa z dnia 22 lipca 2006 r.

Przejdzie na powódkę wierzytelności wynikających z ustawy podwyżkowej prowadzi zaś do wniosku, że należy ją traktować jako świadczeniodawcę, który uzyskał środki finansowe zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 lipca 2006 r., a zatem któremu przysługują także dalsze środki na wzrost wynagrodzeń w 2008 r., na podstawie art. 10c ust. 1 tej ustawy.

Po ponownym rozpoznaniu apelacji obu stron Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 3 czerwca 2015 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki dodatkowo odsetki od kwoty 3 441 464,54 zł za okres od 22 marca 2011 r. do 26 stycznia 2012 r. oraz kwotę 278 831,73 zł z ustawowymi odsetkami od 27 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 28 010,68 zł, oddalił apelację powódki w pozostałym zakresie oraz apelację pozwanego w całości i rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

Przyjmując za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i wskazując na wiążącą wykładnię przepisów ustawy z 22 maja 2006 r. wynikającą z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 6 listopada 2014 r. Sąd Apelacyjny uznał, że powódka nabyła wierzytelności, których źródłem jest ustawa z dnia 22 lipca 2006 r., jako faktyczny następca zlikwidowanego SP ZOZ w [...], powódka przejęła bowiem majątek samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, którego likwidacja nastąpiła po dniu 6 września 2006 r., a także zdecydowaną większość jego pracowników i kontynuowała dotychczasową działalność polegającą na świadczeniu usług opieki zdrowotnej dla tych samych świadczeniobiorców.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny uznał, że powódkę należy traktować jako świadczeniodawcę, który uzyskał środki finansowe zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy z 22 lipca 2006 r., a zatem powódce przysługują także dalsze środki na wzrost wynagrodzeń w 2008 r., na podstawie art. 10c ust. 1 tej ustawy.

Za zasadne Sąd Apelacyjny uznał żądanie co do kwoty 3 719 993,07 zł, zgodnie z wyliczeniem dokonany przez powódkę w piśmie procesowym z dnia

16 maja 2012 r. Z uwagi na powyższe, uwzględniając częściowo apelację powódki, Sąd Apelacyjny zasądził na jej rzecz dalszą kwotę 278 831,73 zł z odsetkami od 27 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty wskazując, że takie żądanie w zakresie odsetek powódka zgłosiła w apelacji. W zakresie pozostałej kwoty 3 441 446,54 zł Sąd Apelacyjny uznał, że skoro pozwany w dniu 21 marca 2011 r. otrzymał wniosek o zawezwanie do próby ugodowej, zatem jest w opóźnieniu z zapłatą tej kwoty od następnego dnia, tj. od 22 marca 2011 r.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] wniosła powódka, zaskarżając wyrok w części oddalającej apelację skarżącej i opierając skargę na zarzutach:

I. naruszenia przepisów postępowania, tj.:

- art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez niezasadne i sprzeczne z wnioskami apelacji przyjęcie, że powódka domagała się zasądzenia odsetek od kwoty 288 831,73 zł wyłącznie od dnia 27 stycznia 2012 r., podczas gdy powódka domagała się zasądzenia odsetek od tej kwoty od dat i za okresy szczegółowo wskazane w punktach pierwszym i drugim apelacji, które powinny być rozpatrzone łącznie, bezzasadne przyjęcie, że powódka domagała się zasądzenia dalszych odsetek od kwoty 3 441 446,54 zł od dnia posiedzenia pojednawczego z 21 marca 2011 r., podczas gdy powódka w punkcie drugim apelacji wskazała za jaki okres domaga się zasądzenia odsetek, brak uzasadnienia przyczyn, dla których Sąd drugiej instancji nie podzielił stanowiska powódki co do dat od których powinny być zasądzone odsetki, co powoduje, że wyrok w tej części nie poddaje się weryfikacji, nie wyjaśnienie w uzasadnieniu wyroku, czy termin zapłaty środków na podwyżki w kontekście art. 455 k.c. należy uznać za oznaczony z mocy prawa, czy też wynika on z właściwości zobowiązania, a przez to niedokonanie żadnej analizy prawnej dotyczącej terminu zapłaty środków na podwyżki;

- art. 398²⁰ k.p.c. poprzez oparcie rozstrzygnięcia na wykładni prawa nieuwzględniającej w pełni wykładni prawa dokonanej w tej sprawie przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 listopada 2014 r. II CSK 145/14 w zakresie, w jakim Sąd Apelacyjny, w części dotyczącej rozstrzygnięcia o odsetkach, nie uwzględnił: istoty i charakteru środków podwyżkowych, które należą się z mocy prawa, co oznacza zdaniem powódki, że stają się one wymagalne z mocy prawa, również

w części dotyczącej terminu przekazania środków podwyżkowych; przejścia na powódkę wierzytelności wynikających z ustawy z dnia 22 lipca 2006 r. co zdaniem powódki oznacza jej przejście również w części dotyczącej umownego terminu zapłaty, skonkretyzowanego w ramach stosunku obligacyjnego, który powstał między zlikwidowanym SP ZOZ jako wierzycielem a pozwanym jako dłużnikiem; konieczności dokonania wykładni prawa przy uwzględnieniu aspektu społecznego, aksjologicznego i konstytucyjnych wartości określonych w art. 24 i 32 Konstytucji RP, zapewniającej równe traktowanie pracowników świadczeniodawców zlikwidowanych po wejściu w życie ustawy z 22 lipca 2006 r., którzy - w okolicznościach niniejszej sprawy - zostali pokrzywdzeni dokonaną przez pozwanego niezgodną z prawem interpretacją przepisów tej ustawy, a obecnie pozbawieni byłiby rekompensaty w postaci odsetek za opóźnienie;

II. naruszenia prawa materialnego, tj. art. 3 ust. 1 pkt 2 oraz art. 10c ust. 1 ustawy z 22 lipca 2006 r. o przekazaniu środków finansowych świadczeniodawcom na wzrost wynagrodzeń w zw. z art. 455 i art. 481 § 1 i 2 k.c., a także § 1 zarządzenia Prezesa NFZ Nr 80/2006 z dnia 28 września 2006 r. oraz Załącznika nr 2a do tego Zarządzenia przez ich błędną wykładnię i w konsekwencji wadliwe określenie terminu wymagalności roszczenia o zapłatę środków wynikających z ustawy podwyżkowej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Za zasadne Sąd Najwyższy uznał przede wszystkim zarzuty naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. stwierdzając, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera żadnych argumentów uzasadniających przyjętą przez Sąd Apelacyjny datę wymagalności roszczeń powódki i nie odnosi się do zarzutów podniesionych w tym zakresie w apelacji powódki.

Lakoniczność uzasadnienia zaskarżonego wyroku w części dotyczącej wymagalności roszczenia powódki i określenia daty, od jakiej pozwany pozostaje w opóźnieniu, uniemożliwia dokonanie kontroli prawidłowości toku rozumowania Sądu Apelacyjnego.

Należy też zgodzić się z zarzutami skarżącego, że rozstrzygając o odsetkach od żądanej przez powódkę kwoty 278 831,73 zł Sąd Apelacyjny błędnie odczytał wskazany w apelacji strony powodowej zakres zaskarżenia uznając, iż skarżąca

żąda zasądzenia odsetek od tej kwoty dopiero od dnia 27 stycznia 2012 r., podczas gdy z treści apelacji wynika, że powódka żądała zasądzenia odsetek od dat wskazywanych jako daty wymagalności należności za kolejne miesiące.

Sąd Apelacyjny wymagalność roszczenia powódki wiąże z otrzymaniem przez pozwanego wezwania do zapłaty, nie rozważając przesłanek zastosowania art. 455 k.c., zgodnie z którym tylko o wymagalności zobowiązania bezterminowego decyduje wierzyciel, wzywając dłużnika do jego wykonania.

Zastosowanie art. 455 k.c., określającego moment wymagalności zobowiązań bezterminowych, wymaga zatem w pierwszej kolejności wyjaśnienia, czy termin świadczenia nie jest oznaczony lub nie wynika z właściwości zobowiązania. Dopiero brak oznaczenia terminu spełnienia świadczenia według jednego z kryteriów wskazanych w art. 455 k.c. pozwala na uznanie, że zobowiązanie jest bezterminowe.

Ustawodawca w art. 132 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2016 poz. 1793 ze zm. - dalej jako „ustawa o świadczeniach”) określił podstawową zasadę systemu finansowania świadczeń opieki zdrowotnej, jaką jest realizacja świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie umów cywilnoprawnych. Artykuł 136 ustawy o świadczeniach precyzuje zakres regulacji objętych umową, w szczególności w ust. 4 i 5 wskazując, że umowa określa zarówno kwotę zobowiązania Funduszu wobec świadczeniodawcy, jak i zasady rozliczeń pomiędzy Funduszem a świadczeniodawcami.

Umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej ma charakter umowy wzajemnej, odpłatnej, dwustronnie zobowiązującej, zaś pomiędzy Funduszem a świadczeniodawcą powstaje więź prawna o charakterze cywilnoprawnym, znajdująca swe źródło w umowie o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2003 r. IV CKN 393/01, Biul.SN 2004/1/11).

W niniejszym postępowaniu powódka żądała zasądzenia wskazanych w pozwie kwot jako środków na wzrost wynagrodzeń, które zobowiązana była wypłacić zatrudnionym przez siebie pracownikom. Świadczenia uzyskiwane przez zakłady opieki zdrowotnej na podstawie ustawy podwyżkowej były bowiem ściśle

związane ze stosunkiem pracy, a ich rzeczywistym beneficjentem byli pracownicy świadczeniodawcy jako jedyni uprawnieni do ich uzyskania. Wynagrodzenie pracowników świadczeniodawcy (koszt pracy) jest niewątpliwie elementem ceny świadczeń finansowanych przez NFZ na podstawie zawartej ze świadczeniodawcą umowy (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 czerwca 2011 r., I CSK 587/10, LEX nr 950716).

Podstawą wypłaty przez Fundusz środków, w tym przeznaczonych na wypłaty dla pracowników, są więc umowy zawarte przez strony, określające także terminy w jakich Fundusz obowiązany jest do wypłaty kwot należnych świadczeniodawcy.

Wejście w życie z dniem 6 września 2006 r. ustawy podwyżkowej zwiększyło sumę zobowiązania Funduszu wynikającą z umów już zawartych, a także obligowało Fundusz do uwzględnienia tej podwyżki w umowach zawieranych na kolejne lata.

Należy przy tym podkreślić, że żądanie powódki dotyczyło lat 2007 i 2008, w odniesieniu do których przepisy ustawy z 22 lipca 2006 r. odrębnie regulowały zasady przekazywania środków na wzrost wynagrodzeń.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 listopada 2014 r. źródłem zobowiązania Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie powiększenia kwot określanych w umowach na podstawie art. 136 pkt 5 ustawy o świadczeniach (tzw. limitów), o kwoty wskazane w art. 3 ust. 1 ustawy podwyżkowej, pozostawał wyłącznie tenże przepis ustawy, a zatem wzrost wynagrodzeń zwiększył kwoty zobowiązania pozwanej z mocy samego prawa.

Z kolei przejście na powódkę wierzytelności wynikających z ustawy podwyżkowej prowadzi do wniosku, że należy ją traktować jako świadczeniodawcę, który uzyskał środki finansowe zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 ustawy, a zatem któremu przysługują także dalsze środki na wzrost wynagrodzeń w 2008 r., na podstawie art. 10c ust. 1 tej ustawy.

Odrębnie należy więc określić termin wymagalności roszczeń powódki co do środków finansowych przeznaczonych na wzrost wynagrodzeń w roku 2007 i środków należnych za rok 2008.

Przepis art. 3 ust. 1 pkt 2 tej ustawy stanowi, że kwota o której mowa w art. 136 pkt 5 ustawy o świadczeniach, a więc kwota zobowiązania Funduszu wobec świadczeniodawcy, w umowie zawartej na rok 2007 r., w 2007 r. wzrasta, z mocy

prawa, o równowartość 30% kosztów pracy w poszczególnych rodzajach świadczeń opieki zdrowotnej. Z uzasadnienia rządowego projektu ustawy (druk sejmowy nr 671) wynika, że przyjęte rozwiązanie nakłada obowiązek uwzględnienia w kwocie zobowiązania w umowach zawartych przez NFZ wzrostu środków finansowych z przeznaczeniem na wzrost wynagrodzeń.

Zastosowany przez ustawodawcę mechanizm polegał na podwyższeniu z mocy prawa kwoty zobowiązania Narodowego Funduszu Zdrowia wobec świadczeniodawcy, ustalonej w umowach zawieranych na lata 2006 i 2007 - tzw. limitu świadczeń, o odpowiedni procent równowartości kosztów pracy w poszczególnych rodzajach świadczeń opieki zdrowotnej, co stanowi ingerencję z mocy prawa w treść zawartych umów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r. I CSK 159/12, LEX nr 1226825). Ustawa nie zawiera zaś postanowień, które ingerowałyby w treść umów zawieranych przez świadczeniodawców z NFZ w innym zakresie, niż podwyższenie sumy zobowiązania.

W odniesieniu do środków finansowych za rok 2007 z mocy prawa Fundusz zobowiązany był więc do wypłaty świadczeń określonych w umowie, zwiększonych zgodnie z postanowieniami ustawy z mocy prawa o kwoty odpowiadające należnym świadczeniodawcom środkom na wzrost wynagrodzeń, na zasadach i w terminach wynikających z treści zawartych umów.

Zasady przekazywania środków finansowych za rok 2008 uregulowane zostały w art. 10c ust. 1 pkt 2 ustawy, zgodnie z którym kwota zobowiązania, o której mowa w art. 136 ust. 5 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a więc kwota zobowiązania Funduszu wobec świadczeniodawcy, zawiera równowartość środków przekazanych na wzrost tej kwoty w 2007 r. zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 2.

Zatem umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawierane na rok 2008 powinny w ramach kwoty określającej zobowiązanie Funduszu wobec świadczeniodawcy zawierać także należności odpowiadające środkom przekazywanym na podstawie ustawy z 22 lipca 2006 r. z tytułu wzrostu wynagrodzeń.

Ustalenie daty wymagalności roszczenia powódki obejmującego należności za rok 2008 wymaga więc dokonania ustaleń odnoszących się do treści umów

zawieranych przez strony a dotyczących udzielania świadczeń opieki zdrowotnej w 2008 r. i oceny, czy podstawą żądania powódki w tym zakresie są postanowienia zawartej przez strony umowy, czy też - jeżeli umowy nie obejmowały kwot należnych powódce z tytułu wzrostu wynagrodzeń - roszczenie powódki wynika z innej podstawy prawnej.

Dopiero dokonanie powyższych ustaleń pozwoli na określenie terminu wymagalności roszczenia powódki obejmującego należności z tytułu środków przeznaczonych na wzrost wynagrodzeń za rok 2008.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

kc

jw